

**PUHE KUVERNEMENTTIEN
KANSANVALISTUSOSASTOJEN
VAPAATA KANSANSIVISTYSTYÖTÄ OHJAAVIEN
JAOSTOJEN JOHTAJIEN III YLEISVENÄLÄISESSÄ
NEUVOTTELUKOKOUKSESSA
HELMIKUUN 25 pnä 1920**

Sallikaa minun Kansankomissaarien Neuvoston nimessä tervehtiä neuvottelukokoustanne ja esittää samalla eräitä ajatuksia.

Mitä ulkopoliittiseen asemaamme tulee, niin voin kertoa radiouutisesta, jonka olemme saaneet tänään Englannista ja joka luonnehtii parhaiten tätä ulkopoliittista asemaa. Radio tiedottaa, että eilen, 24 pnä, liittovaltioiden Korkein neuvosto tuli siihen johtopäätökseen, että se sanoo, jos Venäjän naapurivaltiot kysyvät neuvoa politiikkaansa varten, ettei se voi kehottaa niitä käymään sota, joka ehkä vahingoittaa niiden etuja, ja että sitäkin vähemmän se voi kehottaa niitä hyökkäyssotaan Venäjää vastaan; mutta Liittoneuvosto on tukeva niitä, jos Venäjän Neuvostotasavalta loukkaa niiden laillisia valtakunnan rajoja. Edelleen herrat liittolaiset aikovat lähettää Venäjälle Washingtonin työvaliokunnan alaisen komitean. Konferenssin järjestäjät, sosialipetturit Albert Thomas etunenässään, ovat sopineet eräistä sosiaalisista reformeista ja aikovat lähettää tätä Kansainliiton erästä osaa edustavaa väkeä Venäjälle tutkimaan, missä määrin Venäjän olot vastaavat „sivistys”-valtioille asetettavia tavanomaisia vaatimuksia.

Tämä tiedotus liittoutuneiden eilisestä päätöksestä osoittaa selvästi, kuinka pahasti nuo herrat ovat solkeutuneet ja mitä hyötyä siitä saattaa koitua meille. He ovat käyttäneet satoja miljoonia sodan tukemiseen (Englannin valtion taholta) ja nyt ilmoittavat, etteivät he voi enää tukea sota. Heidän hyökkäysintonsa on siten ehtynyt, joskin sotavarustekuljetukset Puolaan jatkuvat: heidän asekuljetuk-

sensa jatkuvat, ja meillä on tarkkoja tietoja, että Puola ryhmittää uudelleen joukkojaan hyökkäystä silmälläpitäen, joten emme voi luottaa täydellisesti heidän ilmoitukseensa. Vaikka liittoutuneiden taholta uhkaava ulkoinen vaara onkin nyt vähentynyt yhdeksältä kymmenesosaltaan, niin tietty vaara on silti edelleenkin olemassa; Denikiniä vastaan käymämme sodan päätyttyä on säilytettävä sotavalmius. Armeijan täydellistä kotiuttamista me emme voi ajatella.

Siis Venäjää uhkaava kansainvälisen kapitalismin hyökkäysvaara on pienentynyt yhdeksältä kymmenesosaltaan; kapitalistit ovat kärsineet niin pahan romahduksen, että ehdottavat ties kuinka monennen kerran komitean lähettämistä Venäjälle. Jos tuohon komiteaan tulee kuulumaan sellaisia herroja kuin Albert Thomas, joka kävi Venäjällä sodan aikana, niin se ei muuta kuin skandalisoi heitä ja antaa meille mainion aiheen agitaatiotyötä varten. Me otamme heidät vastaan sillä tavalla, että he korjaavat luunsa Venäjältä niin kiireesti kuin mahdollista eikä heidän matkansa koidu muuksi kuin muiden maiden työläisten agitoimiseksi. He aikovat säikäyttää meidät, mutta kun me sanomme ottavamme kalliit vieraat vastaan, niin he luopuvat aikomuksestaan. Se osoittaa, kuinka pahasti heidän päänsä on pyörällä. Eestin kanssa solmitun rauhan ansiosta meillä on nyt ikkuna Eurooppaan ja mahdollisuus saada sieltä tärkeimpiä tuotteita. Ulkopoliittinen asemamme on tosiaankin suuresti muuttunut ja parantunut: kaikkalainen Neuvostotasavaltaa uhkaava ulkoinen vaara on yhdeksältä kymmenesosaltaan poistettu.

Mitä pienemmäksi tuo vaara käy, sitä suurempi mahdollisuus meillä on käydä käsiksi rauhanomaiseen rakennustyöhön, ja luotamme että te, jotka uurastatte vapaan kansansivistystyön alalla, autatte sitä toiminnallanne. Koulutoimen saattaminen vankemmalle pohjalle vaatii monia aineellisia muutoksia: koulujen rakentamista, opettajien valintaa, sisäisiä uudistuksia opettajiston järjestämisessä ja valinnassa. Nämä kaikki ovat asioita, jotka vaativat pitkäaikaista valmistelua. Kansansivistystyössä teitä ei ole liiain rajoittamassa tällainen aikaa vievä valmistelutyö. Väestön halu hankkia sivistystä säädetyn koulujärjestelmän ulkopuolella ja tämän alan työntekijäin tarve kasvavat

tavattoman voimakkaasti. Olemme varmoja, että yhteisin voimin ja ponnistuksin saamme aikaan enemmän kuin tähän asti.

Lopuksi muutama sana propagandaan ja agitaatioon liittyvän kansansivistystyön luonteesta. Eräänä sivistys- ja valistustyön peruspuitteena kapitalistisessa yhteiskunnassa oli se, että tämä työ oli irrotettu perustehtävästä, työprosessin järjestämisestä, koska kapitalistille oli tarpeen kouluttaa ja harjaannuttaa kuuliaisia ja harjaantuneita työmiehiä. Yhteyttä kansan työn järjestämisen todellisten tehtävien ja opetuksen välillä ei kapitalistisessa yhteiskunnassa ollut. Opetustyö muodostui luonteeltaan elottomaksi, skolastiseksi, muodolliseksi ja pappisvaikutuksen turmelemaksi, mikä sai kaikkialla, demokraattisimmissakin tasavalloissa aikaan sen, että kaikki uusi ja terve tuli syrjäytetyksi. Välitön elävä työ vaikeutui, sillä ilman valtiotavallan koneistoa, ilman aineellista ja rahallista apua ei voida suorittaa laajakantaista sivistystyötä. Koska me voimme ja meidän tulee valmistautua siirtymään koko neuvostoelämässämme sotilaallisen valmennuksen ja sotilaallisen vastarinnan raiteilta rauhanomaisen rakennustyön raiteille, niin myös teidän, kansansivistystyön tekijäin, täytyy välttämättömästi ottaa huomioon tämä muutos omassa propagandatyössänne, mukauttaa sen tehtävät ja ohjelmat tätä muutosta vastaaviksi.

Osoittaakseni, miten minä käsitän sivistyksen, opetuksen, kasvatuksen ja koulutuksen tehtävät ja luonteen Neuvostotasavallan muuttuneita tehtäviä vastaavasti, muistutan siitä sähköistämispäätöslauselmasta, joka hyväksyttiin Yleisvenäläisen TpKK:n viime kokouksessa; kaikki kai tuntevat sen. Viime päivinä julkaistiin lehdistössä tiedotus, että kahden kuukauden kuluessa (virallisessa tiedotuksessa sanottiin: kahden viikon kuluessa — se oli virhe), siis kahden kuukauden kuluessa tullaan laatimaan maan sähköistämisuunnitelma, johon sisältyy minimiohjelma 2—3 vuodeksi ja maksimiohjelma 10 vuodeksi. Koko propagandamme, sekä puhtaasti puoluepropagandan, kouluopetuksen ja -sivistyksen että vapaan kansansivistystyön tulee luonteeltaan muuttua, mutta ei opetustyön perusteiden eikä suunnan muuttumisen mielessä, vaan siinä mielessä, että toiminnan luonne vastaisi siirtymistä teolliseen ja taloudelliseen uudistamiseen tähtäävään laajasuuntaiseen rauhanomai-

seen rakennustyöhön, sillä yleisenä taloudellisena pulmana ja yleisenä tehtävänä on maan taloudellisten voimien elvyttäminen siten, että proletaarinen vallankumous voisi luoda pientalonpoikaistalouden rinnalle uuden perustan talouselämälle. Tähän saakka talonpojan on pitänyt antaa työläisvaltiolle viljaa lainaksi: värilliset paperit — setelit, joita talonpoika saa viljastaan, eivät voi tyydyttää häntä. Niihin tyytymättä talonpoika vaatii oikeudenmukaisesti korvaukseksi luovuttamastaan viljasta teollisuustuotteita, joita me emme pysty antamaan niin kauan kuin taloutemme on kunnostamatta. Perustehtävänä on jälleenrakentaminen, mutta emme voi jälleenrakentaa vanhalle taloudelliselle ja teknilliselle perustalle. Se olisi teknillisestikin mahdotonta ja epäluonnollista; on löydettävä uusi perusta. Sellaisena uutena perustana on sähköistämissuunnitelma.

Me puhumme talonpoikaistolle, kehittymättömimmälle kansanjoukolle, ja osoitamme, että neuvostorakennustyön menestyminen vaatii siirtymään kulttuurin ja teknillisen sivistyksen uudelle korkeammalle asteelle. Siis talouden jälleenrakentaminen on välttämätöntä. Sivistymättöminkin talonpoika käsittää, että sota on saattanut talouden rappiolle ja että ilman sen jälleenrakentamista hän ei voi päästä kurjuudesta, ei voi saada tarvittavia tuotteita korvaukseksi viljastaan. Nimenomaan noiden talonpoikaiston välittömien, jokapäiväisten tarpeiden tuleekin olla kiinnekohhtana kaikessa propaganda-, opetus- ja valistustyössä sekä vapaassa kansansivistystyössä, ettei tätä työtä tehtäisi irrallisena tärkeimmistä jokapäiväisen elämän tarpeista, vaan pidettäisiin lähtökohtana nimenomaan sitä, että valaistaan ja selitetään niitä talonpojalle korostaen, että ainoana ulospääsynä tilanteesta on teollisuuden jälleenrakentaminen. Mutta teollisuutta ei voida jälleenrakentaa vanhalle perustalle: se on jälleenrakennettava uudenaikaisen tekniikan perustalle. Tämä merkitsee teollisuuden sähköistämistä ja kulttuuritason kohottamista. Voimalaitosten rakentaminen vaatii noin 10 vuoden työn, mutta samalla kulttuurisempaa ja tietoisempaa työntekoa.

Me ryhdymme laajasuuntaiseen työhön, jonka käytännöllisistä tarkoituspäristä laajoilla talonpoikaistalouksilla tulee olla selvä käsitys. Sitä ei voida tehdä muutamassa kuukaudessa. Minimiohjelmaa ei voida laatia lyhyemmäksi

ajaksi kuin kolmeksi vuodeksi. Mutta turhia kuvittelematta voidaan sanoa, että 10 vuodessa me kykenemme luomaan koko Venäjän yli ulottuvan voimalaitosten verkon ja kohotamaan sähköteollisuuden sille tasolle, joka vastaa nykyajan tekniikan vaatimuksia ja tekee lopun vanhanaikaisesta talonpoikaisesta maanviljelyksestä. Tämä vaatii korkeampaa kulttuuria ja sivistystasoa.

Salaamatta itseltänne, että tämän hetken välittömänä käytännöllisenä tehtävänä on liikennelaitoksen kunnostaminen ja elintarvikkeiden kuljettaminen, että tuottavuuden nykyinen tila ei salli ratkaista laajakantoisia tehtäviä, teidän tulee propaganda- ja valistustyössänne kuitenkin pitää silmämääränä tätä tehtävää, kulttuurin ja tekniikan vaatimuksia vastaavaa täydellistä uudestijärjestämistä, ja suorittaa se. Aikaisemmat propagandamenetelmät, jotka ovat vanhentuneita, mutta joita noudattaen on näihin päiviin saakka puhuttu talonpojalle yleisiä fraaseja luokkataistelusta, fraaseja, joihin pohjautuen on keksitty kaikenlaisia tyhmyyksiä proletaarisesta kulttuurista ⁹⁰ j.n.e., tämän lapsuusiän tauteja suuresti muistuttavan roskan me poistamme hyvin nopeasti. Propagandassa, agitaatiossa, sivistys- ja valistustoiminnassa me siirrymme selvempään ja asiallisempaan kysymyksen asetteluun, neuvostoihmisten arvon mukaiseen asetteluun, ihmisten, jotka ovat kahdessa vuodessa oppineet yhtä ja toista ja jotka menevät talonpojan luo esittääkseen hänelle teollisuuden uudestijärjestelyä koskevan käytännöllisen, asiallisen ja selvän suunnitelman ja selittääkseen hänelle, että nykyisen sivistystason vallitessa talonpoika ja työläinen eivät voi toteuttaa tätä tehtävää eivätkä päästä liasta, kurjuudesta, lavantaudista y.m. sairauksista. Tämän käytännöllisen tehtävän, jolla on selvä yhteys kulttuuri- ja sivistystason kohottamiseen, täytyy muodostua siksi keskiöksi, jonka ympärille koko puoluepropagandamme ja toimintamme, opetus- ja kasvatustyömme tulee keskittyä. Silloin se liittyy niin syvällisesti talonpoikaisjoukkojen jokapäiväisiin etuihin, sitoo kulttuuri- ja tietotason yleisen kohoamisen ja kipeimmät taloudelliset tarpeet niin lujasti toisiinsa, että se vielä satakertaisesti voimistaa työläisjoukkojen pyrkimystä sivistystasonsa kohottamiseen. Olemme aivan varmoja siitä, että kun me kahdessa vuodessa ratkaisimme mitä vaikeimman sotilaallisen tehtävän, niin 5—10 vuodessa me suoriudumme vielä

vaikeammasta tehtävästä kulttuurin, sivistyksen ja valistuksen alalla.

Tässä on se toivomukseni, jonka halusin esittää teille.
(Suosionosoituksia.)

*Lyhyt sanomalehtiseloste
julkaistu maaliskuun 2 p:nä 1920
„Vetshernije Izvestija Moskovskogo
Soveta Rabotshih i Krasnoarmeiskih
Deputatov” lehden 481. numerossa*

*Julkaistu ensi kerran
kokonaisuudessaan v. 1930*

*Julkaistaan
pikakirjoitteen mukaan*
